

Tăng cường công tác tư tưởng của Đảng trong giai đoạn hiện nay

LÊ THỊ NHUNG

Viện Khoa học Môi trường và Xã hội; Email: lenhung2016@essi.org.vn

Tóm tắt: Công tác tư tưởng là bộ phận trọng yếu của công tác xây dựng Đảng, quyết định sinh mệnh của Đảng và sự thành bại của cách mạng, có vai trò hết sức quan trọng trong việc tạo ra sự thống nhất về tư tưởng, ý chí và hành động trong toàn Đảng nhằm thực hiện thắng lợi đường lối chính trị đã đề ra, góp phần củng cố, nâng cao vai trò lãnh đạo của Đảng đối với toàn xã hội. Làm tốt công tác tư tưởng sẽ là điều kiện tiên quyết để thực hiện thắng lợi những mục tiêu mà Đảng đã đề ra.

Từ khóa: tư tưởng; công tác tư tưởng của Đảng.

1. Vai trò công tác tư tưởng của Đảng

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đánh giá rất cao vai trò của công tác tư tưởng. Người chỉ rõ: “Công tác lãnh đạo tư tưởng là quan trọng nhất. Trong Đảng và ngoài Đảng có nhận rõ tình hình mới, hiểu rõ nhiệm vụ mới, thì tư tưởng mới thống nhất, tư tưởng thống nhất thì hành động mới thống nhất. Nếu trong Đảng và ngoài Đảng từ trên xuống dưới, từ trong đến ngoài đều tư tưởng thống nhất và hành động thống nhất thì nhiệm vụ tuy nặng nề, công việc tuy khó khăn phức tạp, ta cũng nhất định thắng lợi”⁽¹⁾. Ngược lại: “Nếu đảng viên tư tưởng và hành động không nhất trí, thì khác nào một mớ cát rời, “trống đánh xuôi, kèn thổi ngược”; như vậy, thì không thể lãnh đạo quần chúng, không thể làm cách mạng”⁽²⁾. Vì vậy, “Phải làm cho tư tưởng xã hội chủ nghĩa hoàn toàn thắng, tư tưởng cá nhân hoàn toàn thất bại”⁽³⁾. Thẩm nhuần và vận dụng sáng tạo quan điểm đó, Đảng ta luôn chú trọng công tác tư tưởng và lãnh đạo công tác tư tưởng qua các giai đoạn cách mạng, nhằm khơi dậy và phát huy sức mạnh tinh thần trong giải quyết các nhiệm vụ chính trị của đất nước.

Công tác tư tưởng là hoạt động lãnh đạo quan trọng hàng đầu của Đảng trong việc phát triển hệ tư tưởng của Đảng; nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, góp phần hình thành quan điểm, đường lối, chính sách của Đảng; truyền bá giáo dục hệ tư tưởng, đường lối chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước nhằm hình thành thế giới quan, phương pháp nhận thức khoa học cho cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân, tạo sự thống nhất tư tưởng trong Đảng, sự đồng thuận tư tưởng giữa Đảng với nhân dân. Đồng thời, góp

phần quan trọng vào nhiệm vụ giáo dục, bồi dưỡng, xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, trọng tâm là bồi dưỡng tinh thần yêu nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, đạo đức, lối sống và nhân cách.

Trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, công tác tư tưởng được coi là mặt trận hàng đầu quyết định thắng lợi cách mạng Việt Nam. Vai trò của công tác tư tưởng thể hiện ở việc xác lập hệ tư tưởng, xây dựng và hoàn thiện cương lĩnh, chủ trương, đường lối của Đảng, phát triển, truyền bá hệ tư tưởng trong toàn xã hội, góp phần khơi dậy tinh thần yêu nước, tinh thần đoàn kết, ý chí chiến đấu của toàn dân tộc trong đấu tranh giành độc lập dân tộc và xây dựng xã hội chủ nghĩa.

Trong giai đoạn đổi mới hội nhập và phát triển, công tác tư tưởng góp phần truyền bá đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng đến với toàn thể nhân dân, giáo dục sâu rộng cho đội ngũ cán bộ, nhân dân về những thành quả cách mạng đã đạt được, về niềm tự hào dân tộc, ý chí vươn lên, kiên định lập trường tư tưởng vững chắc của Đảng, kiên quyết đấu tranh chống lại những âm mưu của các thế lực thù địch lợi dụng, chống phá thành quả cách mạng của đất nước ta, thực hiện xây dựng con người mới có trình độ trí tuệ, có ý chí vươn lên, có lối sống trong sáng, lành mạnh. Công tác tư tưởng chính là phương thức quan trọng để thực hiện dân chủ xã hội chủ nghĩa, góp phần hình thành, xây dựng, hoàn thiện đường lối đổi mới phù hợp với tình hình thực tiễn phát triển ở Việt Nam.

2. Thực trạng công tác tư tưởng của Đảng trong những năm qua

Đảng Cộng sản Việt Nam là Đảng cầm quyền duy

nhất ở Việt Nam, lãnh đạo Nhân dân ta đấu tranh giành độc lập dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Ở mỗi giai đoạn lịch sử Đảng ta đều có những định hướng về công tác tư tưởng phù hợp nhằm đáp ứng yêu cầu lãnh đạo sự nghiệp đổi mới đất nước. Tổng kết 30 năm đổi mới, Đảng tiếp tục khẳng định: “xây dựng Đảng là nhiệm vụ then chốt, nhiệm vụ sống còn trong toàn bộ sự nghiệp cách mạng; Đảng phải thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn, coi đây là quy luật tồn tại và phát triển của Đảng. Đảng ta luôn nhấn mạnh vấn đề giữ vững bản chất cách mạng và khoa học, xây dựng Đảng vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức; có phương thức lãnh đạo khoa học”⁽⁴⁾. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Đảng ta nhận định: “Công tác xây dựng Đảng về tư tưởng được tăng cường; công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch được lãnh đạo, chỉ đạo tập trung, chuyển biến tích cực; nghiên cứu và giáo dục lý luận chính trị tiếp tục được chú trọng, đổi mới, góp phần tạo sự đoàn kết nhất trí trong Đảng, đồng thuận trong xã hội. Tư duy lý luận của Đảng có bước phát triển. Hệ thống lý luận về đường lối đổi mới, về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam tiếp tục được bổ sung, phát triển”⁽⁵⁾. Những kết quả đạt được trong công tác tư tưởng của Đảng thời gian qua đã ngày càng khẳng định vai trò lãnh đạo tài tình của Đảng, sự đồng lòng, thống nhất về ý chí về hành động trong toàn Đảng, toàn dân thực hiện thắng lợi hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Trong bối cảnh hiện nay, tình hình thế giới và khu vực tiếp tục diễn biến phức tạp, khó lường; đại dịch COVID-19 đang gây tổn thất nghiêm trọng về người và ảnh hưởng lớn đến phát triển kinh tế thế giới và trong nước; an ninh con người, thiên tai, dịch bệnh, an ninh xã hội và an ninh phi truyền thống, nhất là an ninh mạng, biến đổi khí hậu, nước biển dâng, ô nhiễm môi trường ảnh hưởng rất lớn đến sự phát triển chung của nhân loại. Đất nước ta, mặc dù thế và lực, sức mạnh tổng hợp quốc gia, uy tín quốc tế của đất nước ngày càng được nâng cao, nhưng những hạn chế nội tại như: Nền kinh tế phát triển chưa bền vững, xu hướng già hóa dân số nhanh; tốc độ công nghiệp hóa, đô thị hóa tăng mạnh, một bộ phận cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ cũng như những mâu thuẫn xã hội còn diễn biến phức tạp; các thế lực thù địch tăng cường chống phá Đảng, Nhà nước ta... đặt ra nhiều vấn

đề mới, yêu cầu và nhiệm vụ mới nặng nề, phức tạp hơn đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc nói chung và công tác tư tưởng nói riêng. Đảng ta thẳng thắn đánh giá về tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên, gây ảnh hưởng tiêu cực đến sự nghiệp cách mạng của Đảng. “Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên và tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí chưa bị đẩy lùi. Tội phạm và tệ nạn xã hội còn diễn biến phức tạp; đạo đức xã hội có mặt xuống cấp nghiêm trọng. Dân chủ xã hội chủ nghĩa và sức mạnh đại đoàn kết dân tộc chưa được phát huy đầy đủ; kỷ cương, kỷ luật chưa nghiêm”⁽⁶⁾. Kiểm điểm kết quả 5 năm thực hiện Nghị quyết Đại hội XII của Đảng, nhìn lại sau 35 năm đổi mới (1986-2021), Đảng ta đã thẳng thắn chỉ ra những hạn chế, yếu kém: “Năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của một số tổ chức đảng còn thấp. Công tác rèn luyện, quản lý đảng viên ở một số nơi chưa được quan tâm đúng mức, còn thiếu chặt chẽ; có nơi buông lỏng sinh hoạt đảng, chất lượng sinh hoạt chưa cao, sinh hoạt chỉ bộ ở nhiều nơi vẫn còn hình thức; tính chiến đấu trong tự phê bình và phê bình còn yếu”⁽⁷⁾. Những hạn chế nêu trên nếu không kịp thời khắc phục sẽ dẫn đến giảm sút niềm tin của nhân dân đối với Đảng, làm giảm sút vai trò lãnh đạo của Đảng, vì vậy, Đảng cần phải tổng kết, đánh giá và đưa những giải pháp khắc phục kịp thời. Đây là vấn đề quan trọng quyết định đến sự tồn vong của Đảng. Có nhiều nguyên nhân dẫn đến những hạn chế trong công tác tư tưởng của Đảng như: Do những tác động tiêu cực của cơ chế thị trường dẫn đến phát sinh nhiều vấn đề mới, phức tạp phát sinh từ thực tiễn chưa được lý giải và xử lý kịp thời, hiệu quả; do sự chống phá của các thế lực thù địch luôn rình rập, lợi dụng những sơ hở, yếu kém trong Đảng ta nhằm kích động, chia rẽ nội bộ Đảng; do Đảng ta chưa làm tốt công tác tư tưởng, tuyên truyền, giáo dục trong Đảng cũng như sự thiếu tu dưỡng, rèn luyện của bộ phận nhỏ đội ngũ cán bộ, đảng viên dẫn đến lập trường tư tưởng không vững vàng, dễ bị dao động, cảm dỗ trước những tác động từ bên ngoài; công tác tư tưởng, nghiên cứu, đánh giá, tổng kết thực tiễn còn chưa kịp thời; công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật đảng còn chưa đủ sức răn đe, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái...

Công tác tư tưởng trong tình hình mới phải góp phần khơi dậy niềm tự hào dân tộc, khát vọng, ý chí tự lực, tự cường, xây dựng đất nước phồn vinh, hạnh phúc; động viên toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta vượt qua

mọi khó khăn, thách thức, tiếp tục vững bước trên con đường đổi mới toàn diện, đồng bộ, phát triển nhanh và bền vững đất nước; thực hiện thắng lợi mục tiêu đến giữa thế kỷ XXI nước ta trở thành nước phát triển theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

3. Giải pháp tăng cường công tác tư tưởng của Đảng hiện nay

Một là, tiếp tục quán triệt sâu sắc và thực hiện tốt quan điểm: Công tác tư tưởng không phải chỉ là nhiệm vụ của cơ quan tuyên giáo các cấp, mà công tác tư tưởng là nhiệm vụ của cả hệ thống chính trị, trước hết là của cấp ủy, tổ chức đảng, người đứng đầu các cấp, các ngành. Công tác tư tưởng phải “đi trước mở đường” cho mọi hoạt động của Đảng. Công tác tư tưởng có tác dụng định hướng quan trọng, song nếu tách rời hiện thực xã hội thì không phát huy được tác dụng. Vì vậy, người làm công tác tư tưởng phải chú ý lắng nghe, gần bó với quần chúng, với thực tiễn để chủ động nắm bắt, đánh giá, dự báo diễn biến tình hình, định hướng dư luận trong cán bộ, đảng viên và nhân dân, từ đó tham mưu kịp thời cho cấp ủy có chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo về tư tưởng, tạo sự thống nhất trong hành động. Thực hiện tốt Kết luận số 01-KL/TW, ngày 18.5.2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh theo tinh thần Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị gắn với thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (Khóa XII, XIII) về xây dựng chính đồn Đảng; đẩy mạnh tuyên truyền thông qua hình thức nêu gương, xây dựng, biểu dương và nhân rộng điển hình tiên tiến, “lấy cái đẹp, dẹp cái xấu”, “lấy tích cực đẩy lùi tiêu cực”, tạo hiệu ứng tích cực và lan tỏa trong cộng đồng.

Hai là, thường xuyên đổi mới về nội dung và hình thức, phương pháp tuyên truyền nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục lý luận chính trị trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân, quán triệt thực hiện có hiệu quả việc học tập, triển khai thực hiện các chủ trương, đường lối, nghị quyết, chỉ thị trong toàn hệ thống, khắc phục tình trạng lười học, ngại học lý luận chính trị trong cán bộ, đảng viên, gắn với tăng cường các biện pháp đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, tệ quan liêu, lối sống cơ hội, thực dụng, bẻ phải, nói không đi đôi với làm trong cán bộ, đảng viên. Trong đó, về mặt nội dung, cần chú trọng tập trung vào những thắc mắc, bức xúc của người dân trong từng thời kỳ, phải lắng

nghe, chia sẻ và đồng hành cùng nhân dân. Về mặt hình thức, công tác tư tưởng cần được đổi mới, đa dạng trong cách tuyên truyền, cần phân theo nhóm đối tượng cụ thể để đảm bảo hiệu quả tuyên truyền hệ tư tưởng của Đảng.

Ba là, phát huy vai trò của các tổ chức chính trị-xã hội, các cơ quan báo chí truyền thông trong công tác tư tưởng. Tất cả các tổ chức, cơ quan, đoàn thể đều phải có trách nhiệm phối hợp một cách đồng bộ để phát huy hiệu quả công tác tư tưởng. Sự phối hợp này phải đảm bảo được tính thống nhất, đồng bộ, hiệu quả trong từng chương trình, kế hoạch, hành động cụ thể

Bốn là, quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ tuyên giáo, cán bộ làm công tác tư tưởng có trình độ lý luận thực chất, có niềm tin và phong cách khoa học, hiện đại, nhiệt huyết, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới sáng tạo vì lợi ích chung. Thường xuyên cập nhật kiến thức, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ làm công tác tuyên giáo vừa “hồng”, vừa “chuyên”; vững vàng về chính trị, tư tưởng, sáng về phẩm chất đạo đức; có bản lĩnh vượt qua khó khăn, thử thách; tinh thông, nhanh nhạy, giỏi về chuyên môn, nghiệp vụ; sâu sát, hòa mình vào thực tiễn, là lực lượng xung kích trên mặt trận tư tưởng, văn hóa của Đảng, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ chính trị trong tình hình mới.

Năm là, thường xuyên cảnh giác, đấu tranh trên mặt trận tư tưởng nhằm làm thất bại mọi âm mưu lợi dụng chống phá của các thế lực thù địch, đặc biệt kiên quyết đấu tranh chống “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ Đảng, chống tình trạng suy thoái về tư tưởng, đạo đức, lối sống của cán bộ đảng viên. Để làm tốt nhiệm vụ này, công tác tổng kết, đánh giá thực tiễn phải được tiến hành thường xuyên, trên cơ sở đó tiến hành dự báo tình hình nhằm xây dựng chiến lược tư tưởng theo hướng toàn diện, đáp ứng yêu cầu thực tiễn, trong đó công tác tư tưởng phải đảm bảo tính khoa học, tính hiệu quả, tính chiến đấu, tính kịp thời./

(1) Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H., T.8, tr. 554 - 555

(2), (3) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, T. 11, tr. 606, 590.

(4) Báo cáo Tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm đổi mới (1986 - 2016), Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2015.

(5), (7) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, T.1, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.74.

(6) Đảng Cộng sản Việt Nam(2016): *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H., tr.61, 91.